

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางและพักค้างแรมในจังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 242,451 คน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางและพักค้างแรมในจังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร เนื่องจากทราบจำนวนประชากร จึงใช้การคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตรกรณีทราบจำนวนประชากร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

ในที่นี้ต้องการให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5 % ($e = .05$) ด้วยความเชื่อมั่น 95 %
คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{242,451}{1 + (242,451)(.05)^2}$$
$$= 400 \text{ คน}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 400 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บจำนวนตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สำรองขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คน รวมขนาดตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 420 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportion Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละพื้นที่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว (ปี 2551)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - ศรีสัชนาลัย	193,058	334
อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร	49,393	86
รวม	242,451	420

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2

สถานที่ทำการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลตามพื้นที่ที่ศึกษา คือ แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีการดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยรูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- (1) เพศ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- (2) อายุ ใช้ระดับการวัดข้อมูลเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
- (3) ระดับการศึกษา ใช้ระดับการวัดข้อมูลเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
- (4) อาชีพ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- (5) รายได้ต่อเดือน ใช้ระดับการวัดข้อมูลเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
- (6) ภูมิลำเนา ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคุ้นเคยต่อสถานที่ท่องเที่ยว (Awareness) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว มี 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีความคุ้นเคยระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีความคุ้นเคยระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีความคุ้นเคยระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีความคุ้นเคยระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีความคุ้นเคยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว (Cognitive Image) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว มี 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกต่อภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว (Affective Image) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว มี 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ต่อคุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว (Perceived Value) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว มี 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยว (Satisfaction) ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Interval Scale) เป็นการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มี 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Behavior) ประกอบด้วย

- (1) ประสบการณ์การท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- (2) รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- (3) จำนวนคนที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)
- (4) เหตุผลการเดินทางท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- (5) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)
- (6) แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยว ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันดับ (Interval Scale)

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลข้อมูลอันดับ โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันดับ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2542) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันดับ} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80
 \end{aligned}$$

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยประเภทอันตรภาคชั้น

คะแนนเฉลี่ย	ความคิดเห็น	ความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	มากที่สุด	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและรับคำแนะนำเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient)

5. นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) เพื่อศึกษาการสร้างคุณค่าตราสินค้าและความคุ้มค่าในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมรดกโลกของประเทศไทย: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร โดยมีแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูล เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และคัดเอาแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. การลงรหัส (Coding) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้

3. การประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการลงรหัสเรียบร้อยแล้วมาบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ดังนี้

4.1 นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ตอนที่ 7 ประสิทธิภาพการท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนคนที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว มาแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคุ้นเคยต่อสถานที่ท่องเที่ยว ตอนที่ 3 การรับรู้ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ตอนที่ 4 ความรู้สึกต่อภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ตอนที่ 5 การรับรู้ต่อคุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว ตอนที่ 6 ความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยว ตอนที่ 7 เหตุผลการเดินทางท่องเที่ยว และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent sample t-test)

5.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 < r < 1$ สำหรับการแปลความหมายระดับความสัมพันธ์โดยมีข้อกำหนดดังนี้

ถ้าค่า r มีค่าเป็นลบ ($-$) แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ถ้าค่า r มีค่าเป็นลบ ($+$) แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

ถ้าค่า r มีค่าเป็นศูนย์ (0) แสดงว่า x และ y ไม่มีมีความสัมพันธ์กันเลย

ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้าค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่า x และ y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 316)

ถ้าค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.9 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ถ้าค่า r มีค่าตั้งแต่ $0.7-0.89$ แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ถ้าค่า r มีค่าตั้งแต่ $0.3-0.69$ แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้าค่า r มีค่าตั้งแต่ $0.01-0.29$ แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย